

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції**

19 червня 2026 року

**Одеса
2026**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

Аносенков А. А.

доцент кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної поліції Національної поліції України
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент (<https://orcid.org/0000-0001-6755-2916>);

Мукоїда Р. В.

професор кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної поліції
Національної поліції України
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент (<https://orcid.org/0000-0002-3505-3255>).

Удренас Г. І.

доцент кафедри тактико-спеціальної та спеціальної фізичної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної поліції Національної поліції України
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент (<https://orcid.org/0000-0002-5654-9209>).

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ З ОХОРОНИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасний стан національної безпеки України в умовах правового режиму воєнного стану вимагає радикального переосмислення підходів до захисту найбільш вразливих соціальних інституцій, серед яких заклади загальної середньої освіти посідають пріоритетне місце. Ухвалення Наказу Міністерства внутрішніх справ України від 08 січня 2026 року № 28 «Про деякі питання здійснення заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти»[1] (далі — Наказ № 28) стало знаковою подією в еволюції вітчизняного освітнього права, що зафіксувала перехід від фрагментарних заходів безпеки до системного адміністративно-правового регулювання охорони освітнього простору. Даний документ не лише встановлює технічні та організаційні параметри фізичної охорони, а й виступає інструментом реалізації фундаментального принципу державної політики — пріоритету життя та здоров'я людини в межах освітнього процесу.

Науковий аналіз Наказу № 28 у поєднанні з положеннями Закону України «Про повну загальну середню освіту» та змінами, внесеними Законом № 4609-ІХ від 18 вересня 2025 року, дозволяє стверджувати про формування в Україні нової наукової субдисципліни — освітнього безпекового права. Це правове поле охоплює сукупність норм, що регулюють відносини між засновниками закладів, адміністрацією, правоохоронними органами та учасниками освітнього

процесу з метою створення безпечного освітнього середовища, яке унеможлиблює заподіяння фізичної, майнової чи моральної шкоди.

В українській правовій доктрині термін «безпечне освітнє середовище» пройшов шлях від загальної педагогічної категорії до чітко визначеного юридичного терміна. Згідно зі статтею 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту», безпечне освітнє середовище розглядається як сукупність умов, що запобігають будь-яким формам насильства, експлуатації та дискримінації. Наукові дослідження, зокрема праці В.Бикова[2] та Н.Нижник[3], доповнюють це визначення, розглядаючи безпеку як результат системної взаємодії психологічних, педагогічних, технічних та управлінських компонентів.

Особливого значення набуває концепція «комплексної безпеки», яка передбачає захищеність від реальних і прогнозованих загроз соціального, техногенного та природного характеру. В умовах воєнного стану ця концепція доповнюється вимогами до цивільного захисту та пожежної безпеки, що стають невід'ємною частиною освітнього процесу. Безпека в сучасному розумінні — це не статичний стан, а динамічний процес, що вимагає постійного моніторингу та адаптації до нових викликів, таких як кібербулінг, мінна небезпека чи загрози збройних нападів.

Українська правова школа акцентує увагу на тому, що створення безпечного середовища є обов'язком засновника закладу освіти, що фіксується в нормах оновленого законодавства[5]. Це положення кореспондує з принципом державної відповідальності за безпеку громадян, особливо в умовах підвищеного ризику, зумовленого агресивною війною.

Наказ № 28 вносить чітку регламентацію у питання того, хто саме має право здійснювати охорону шкіл. Це критично важливо для уникнення залучення випадкових осіб чи некваліфікованих структур до захисту дітей. Фізична охорона може здійснюватися трьома категоріями суб'єктів: працівниками поліції охорони, представниками суб'єктів охоронної діяльності на підставі договорів та підготовленим персоналом самого закладу освіти за наявності такої можливості.

Важливою інновацією, що супроводжує реалізацію Наказу № 28, є впровадження проєкту «Офіцери служби освітньої безпеки» (СОБ). На відміну від звичайного охоронця, офіцер СОБ є діючим поліцейським, який має постійне робоче місце в закладі освіти. Його функції виходять за межі простого спостереження: він здійснює превентивну роботу, взаємодіє з педагогами та учнями для виявлення ризиків на ранніх стадіях. Персонал охорони, незалежно від відомчої належності, наділяється конкретними правами та обов'язками.

Під час здійснення фізичної охорони в закладах освіти персонал охорони має право:

- 1) перевіряти документи, що посвідчують особу, вимагати дотримання встановлених Правил доступу;
- 2) проводити огляд осіб та їхніх речей із використанням металодетектора для виявлення заборонених предметів;

3) затримати правопорушника або особу, яка перебуває на території та у приміщеннях закладу освіти з порушенням Правил доступу, з обов'язковим негайним повідомленням про це органи (підрозділи) Національної поліції України;

4) застосовувати у випадках і порядку, що передбачені законом, до правопорушників заходи фізичного впливу та/або спеціальні засоби;

5) надавати пропозиції керівнику закладу освіти щодо вдосконалення організації охорони закладу освіти та обладнання (дообладнання, переобладнання) його технічними засобами охорони.

Науковий аналіз вказує на існування прямої заборони, щодо залучення педагогічних працівників до виконання охоронних функцій чи організації пропускового режиму. Це доктринальне рішення спрямоване на збереження професійної автономії вчителя та запобігання покладанню на нього відповідальності, до якої він не готовий ані професійно, ані технічно.

Наказ № 28 детально описує вимоги до технічних засобів охорони, які поділяються на системи відеоспостереження, термінового виклику поліції та засоби виявлення небезпечних предметів. Впровадження ТЗО в українських школах 2026 року відбувається з урахуванням суворих санітарних та етичних норм.

Відеонагляд у закладах освіти розглядається як інструмент об'єктивного контролю, але його застосування обмежене правом на приватність. Камери встановлюються на входах, у коридорах, холах, актових залах та по периметру території. Проте законодавство категорично забороняє встановлення камер у місцях особистого користування, таких як вбиральні, роздягальні чи душові. Важливою вимогою є відкритість інформації про відеоспостереження: учні, батьки та персонал повинні бути проінформовані про роботу камер через спеціальні знаки та оголошення. Записи мають зберігатися не менше 30 днів у захищеному від стороннього доступу місці.

Застосування металодетекторів (стаціонарних «рамок» або ручних пристроїв) є обов'язковим елементом пропускового режиму в умовах воєнного стану. Однак Наказ № 28 демонструє гуманістичний підхід української правової школи, вводячи винятки для певних категорій осіб. Ці норми підкреслюють, що заходи безпеки не повинні супроводжуватися фізичним чи психологічним тиском, що принижує гідність людини.

Потрібно враховувати, що системність підходу до безпеки забезпечується через запровадження Паспорта безпеки закладу освіти, структура якого затверджена спільним наказом МВС та МОН № 685/1013[5]. Це фундаментальний документ, що містить вичерпну інформацію про об'єкт захисту.

Паспорт безпеки дозволяє не лише планувати захист, а й забезпечує ефективну взаємодію з підрозділами ДСНС та поліції в разі виникнення надзвичайної ситуації. Команда реагування закладу освіти, що складається з працівників школи та залучених фахівців, має діяти за чіткими алгоритмами, прописаними в цьому документі.

Попри високу якість нормативного регулювання, практична реалізація Наказу № 28 та Закону № 4609-IX стикається з низкою об'єктивних ризиків. Одним із найгостріших є питання фінансування. Закон покладає обов'язок фінансового забезпечення безпеки на засновників, проте часто місцеві громади не мають достатніх ресурсів для встановлення коштовних систем відеоспостереження чи утримання професійної охорони.

Науковий аналіз вказує на небезпеку «відповідальності без повноважень» для директора школи. Саме на керівника закладу покладено персональну відповідальність за безпечне середовище, але він позбавлений права самостійно розпоряджатися капітальними видатками для його створення. Це може призвести до незаконної практики збору коштів з батьків, що прямо заборонено законодавством.

Іншим ризиком є логістичне «вузьке горло» біля пунктів пропуску. Обов'язковий огляд сотень учнів перед початком занять може спровокувати скупчення людей на вулиці, що в умовах загрози ракетних обстрілів є вкрай небезпечним.

Література

Про деякі питання здійснення заходів з охорони в закладі загальної середньої освіти: наказ МВС України від 08.01.2026 № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-26#n11> (дата звернення: 28.04.2026).

Про внесення змін до Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти : Закон України від 19.06.2024 № 3825-IX [або інший номер, якщо він вказаний у тексті]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4609-20#Text> (дата звернення: 28.04.2026).

Биков В. Ю. Мобільний простір і мобільно орієнтоване середовище Інтернет-користувача: особливості модельного подання та освітнього застосування. *Інформаційні технології в освіті*. 2013. № 17. С. 9–37.

Нижник Н. Р., Ситник Г. П., Білоус В. Г. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : навч. посіб. Київ : Преса України, 2000. 304 с.

Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти : наказ МВС України, МОН України від 18.08.2023 № 685/1013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-23#Text> (дата звернення: 28.04.2026).

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009